

Arboplaats
mensenwerk

Arbovisie 2040

Het begint bij een visie op preventie

Even voorstellen

- ▶ Huib Arts - arbeidshygiënist, veiligheidskundige en A&O-er, lid Human Factors
- ▶ Lid Raad van Advies - NVAB
- ▶ Lid Werkgroep Gezond en Veilig werken - VNO-NCW
- ▶ Lid Deelnemersraad SSVV namens OnderhoudNL
- ▶ Lid SER commissie - Werkgroep 3 Arbozorg
- ▶ Lid SER commissie - Werkgroep 4 Financiële prikkels
- ▶ Voorzitter Kwaliteit op Maat

- ▶ Directeur Arboplaats: ‘van moeten naar willen’ - innovatie gericht.

Missie Arbovisie 2040

- ▶ Alle werkenden hebben recht op gezond en veilig werk

Maar:

- ▶ Ziekteverzuim 2017: 4 %,
  - ▶ 2023: 5,7 %. Veel werkgerelateerd
- ▶ Ongevallen door werk:
  - ▶ Jaarlijks: 100.000.
- ▶ Doden door werk:
  - ▶ Jaarlijks: circa 4000.
- ▶ Daly's:
  - ▶ 177.000

Missie Arbovisie 2040:

- ⇒ Geen mensen meer die overlijden door slechte arbeidsomstandigheden
- ⇒ Aantal ongevallen en ziekte door werk daalt significant
- ⇒ Werkgevers, opdrachtgevers en werkenden leven arboregels na

Arbovisie 2040 deel 1

Huidige en toekomstige ontwikkelingen

- ▶ Flexibilisering: 2022 3,9 miljoen flexwerkers; waarvan 1,2 miljoen ZZP
  - ▶ Totaal: 9,8 miljoen; 73,2 % bevolking 15-75 jaar.
- ▶ Migratie: arbeidsmigranten hebben slechtere arbeidsomstandigheden
- ▶ Individualisering: minder werknemers sluiten zich aan bij een vakbond
- ▶ KI, digitalisering en robots: kansen en bedreigingen
- ▶ (De)Globalisering: concurrentie lage lonenlanden
- ▶ Overige ontwikkelingen
  - ▶ Stijgend opleidingsniveau
  - ▶ Krappe arbeidsmarkt
  - ▶ Klimaatverandering
  - ▶ Vergrijzing

Arbovisie 2040 deel 1

Belangrijkste knelpunten

- ▶ 1. Arbobeleid gericht op preventie van arborisico's
- ▶ 2. Uitvoering van arbobeleid op de werkvloer
- ▶ 3. Bijstellen van arbobeleid

Arbovisie 2040 deel 1

1. Arbobeleid gericht op preventie van arborisico's

- ▶ 50 % van organisaties in NL heeft een RI&E
  - ▶ Als wel: 30 % mist alle of belangrijke risico's
- ⇒ 35 % heeft alle risico's beoordeeld

- ▶ Basiscontract arbodienstverlening: niets geregeld over preventie
  - ▶ Als er al iets geregeld is: prikkel gericht

- ▶ Werkgevers: ervaren het belang van preventie niet/ nauwelijks
  - ▶ Korte termijn: werkverbanden veel korter
  - ▶ Voordelen meestal pas zichtbaar op lange termijn

- ▶ Prikkel tot preventie ontbreekt
- ▶ ZZP'ers onvoldoende beschermd
- ▶ Ketenverantwoordelijkheid onvoldoende geborgd

Arbovisie 2040 deel 1

2. *Uitvoering van arbobeleid op de werkvloer*

Praktische belemmeringen

- ▶ Weinig maatschappelijke aandacht voor gezond en veilig werk
  - ▶ Huisarts, ziekenhuis. Maar: preventie akkoord.
- ▶ Ontbreken organisatiecultuur voor preventie/ gezond en veilig werken
- ▶ Gedragsverandering is taai
- ▶ Werkenden niet altijd in positie misstanden aan te kaarten
- ▶ Taal- en cultuurproblemen

Arboregels zijn onbekend

- ▶ Veel werkgevers kennen de regels niet
- ▶ Weinig kennis over effectieve preventieve maatregelen
- ▶ Arbowet: vaak moeilijk te begrijpen
  - ▶ Persoonlijk: soms ook niet te doen voor het (kleine) MKB.

Arbovisie 2040 deel 1

3. *Bijstellen van arbobeleid*

Monitoren arbobeleid

- ▶ Preventieve maatregelen worden niet regelmatig bijgesteld
- ▶ Ontbreken goed werkende nationale kennisinfrastructuur
- ▶ ‘Pakkans’ bij niet naleven is klein
- ▶ Sanctie NLA leidt niet in alle gevallen tot gewenste effect

Arbovisie 2040 deel 1

3 Actielijnen

- ▶ Actielijn 1: Preventie, ontwerpen en ontwikkelen arbobeleid
- ▶ Actielijn 2: Uitvoering arbobeleid en arbobeleidscyclus op de werkvloer
- ▶ Actielijn 3: bijstellen van arbobeleid

Arbovisie 2040 deel 1

Actielijn 1: Preventie, ontwerpen en ontwikkelen arbobeleid

- ▶ Doelstelling 1: Elke werkgever investeert in preventie
  - ▶ Elke werkgever heeft een RI&E
  - ▶ Houdt RI&E actueel
  - ▶ Treffen beheersmaatregelen en doen aan bronbeleid
- ▶ Doelstelling 2: Arbowet beschermt alle werkenden
  - ▶ Ook ZZP'ers
  - ▶ Ketenverantwoordelijkheid
- ▶ Doelstelling 3: werkgevers besteden voldoende geld aan preventie advies

Arbovisie 2040 deel 1

Actielijn 2: Uitvoering arbobeleid en arbobeleidscyclus

- ▶ Doelstelling 4: Waarde gezond en veilig werken is onderdeel van cultuur in de organisatie en gedrag op de werkvloer
- ▶ Doelstelling 5: Regels zijn duidelijk en toepasbaar en worden nageleefd

Arbovisie 2040 deel 1

Actielijn 3: bijstellen van arbobeleid

- ▶ Doestelling 6: werkgevers stellen hun preventiemaatregelen geregeld bij
  - ▶ Preventiecyclus
  - ▶ Regelmatig monitoren
- ▶ Doelstelling 7: NLA pakt werkgevers en opdrachtgevers effectief aan
  - ▶ Proportioneel, risicogestuurd toezicht- en handhavingsbeleid

Overige knelpunten volgens mij

- ▶ Arbodiensten nemen preventie niet serieus
- ▶ Vangnet- maatwerkregeling werkt niet
- ▶ RI&E werkt niet: instrument heeft geen draagvlak: ‘nooit goed’
- ▶ PAGO werkt niet: geeft weinig inzicht
- ▶ Arbojaarverslag/ Arbojaarplan ontbreken weinig concreet
- ▶ Preventiemedewerker heeft (te) weinig kennis en krijgt te weinig tijd
- ▶ Beroepsziekten: monodisciplinair vastgesteld
- ▶ Redelijkerwijs principe niet goed ingevuld:
  - ▶ Het moet wel ‘te doen zijn’.
- ▶ ‘Definitie’ van preventie ontbreekt

Arbovisie 2040 deel 1

Enkele mogelijke uitwerkingen

- ▶ Financiële prikkels preventie voor werkgevers: preventiebudget
- ▶ Focus op: psychosociale arbeidsbelasting, fysieke belasting en gevaarlijke stoffen
- ▶ Opvragen RI&E/ verplicht bij arbodienstverlening
- ▶ Gelijke regels voor ZZP'ers
- ▶ Anders financieren arbeidsgerelateerde zorg
- ▶ Beter zicht op beroepsziekten
- ▶ Intensivering overleg NLA en beroepsverenigingen
- ▶ Meer inzet van andere (kern)deskundigen dan de bedrijfsarts
- ▶ Samenwerking tussen deskundigen
- ▶ Goed functionerende kennisinfrastructuur
- ▶ Doorlichten Arbowet door SZW

Uitwerking (1)

Hoe geven we preventie een impuls?

Wat is een 'aansprekende, uniforme omschrijving van preventie'?

Hoe maken we preventie 'aantrekkelijk' voor:

- ▶ Voor de werkgever?
- ▶ Voor de werknemers?

Uitwerking (2)

- ▶ Hoe zorgen we er voor dat (kern)deskundigen beter gaan samenwerken?
  - ▶ Volgens FNV: ergonomoos hoort hier ook bij
- ▶ En in de praktijk?
- ▶ Als je samenwerken tussen arboprofessionals belangrijk vindt:
  - ▶ Word lid van Kwaliteit op maat

Mogelijke oplossingen (volgens mij)

- ▶ Nieuw, logisch ambitieniveau: duurzaam werk
- ▶ Concreet arbojaarverslag met relatie risico - investeringen + kosten
- ▶ Meer gegevensverzameling op sectorniveau
- ▶ Gegevens van ziekteverzuimverzekeraars beter gebruiken
- ▶ Herdefinieer 'redelijkerwijs principe'.
- ▶ Knip arbodiensten op: als je niet in 'preventie' gelooft
- ▶ Beroepsziekten omschrijf je samen: niet alleen de bedrijfsarts
- ▶ Arbeidsgerelateerd verzuim? -> preventieadvies
- ▶ Meer kerndeskundigen buiten bedrijfsarts inzetten. Ook ergonoom
- ▶ PAGO op sectorniveau. Ook voor ZZP'er
- ▶ Arbo moet op niveau van directeur komen te liggen (financien)
- ▶ Vergroot riscobesef bij werknemers
- ▶ Arbobeleid op sectorniveau
- ▶ Stel nieuwe eisen aan de RI&E: beheersmaatregelen
- ▶ RI&E: op basis van aard van de risico's (administratiekantoor 2 werknemers)

Vragen?

- ▶ Huib Arts
- ▶ Arboplaats

- ▶ E: huib.arts@arboplaats.nl
- ▶ M: 0619194818